

VRHOVNO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Evidenčna številka: VS1014606

Datum odločbe: 27.02.2014

Senat: Martina Lippai (preds.), Peter Golob (poroč.), Brigita Domjan Pavlin, Marko Prijatelj, Borivoj Rozman

Področje: ZAVAROVALNIŠTVO

Institut: opravljanje zavarovalnih poslov brez dovoljenja - zavarovalni posli - garancija - rabljena vozila

Zveza: OZ člen 921.

ZZavar člen 2, 2/1, 244, 244/1, 282, 311.

ZVPot člen 15b.

Direktiva 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 1999 o nekaterih vidikih prodaje potrošniškega blaga in z njim povezanih garancij člen 1, 1-e.

ZUS-1 člen 25, 25/4, 63, 63/1.

Jedro

V primeru, ko so prodajalci rabljenih vozil riziko prenesejo na tretjo osebo, ki je prevzela riziko kritja stroškov odprave garancijskega primera ali pomoči na cesti, gre tudi po presoji Vrhovnega sodišča za zavarovalno pogodbo med to tretjo osebo in prodajalcem rabljenega vozila. V takem primeru predstavlja pogodba med prodajalcem in tožnikom zavarovalno pogodbo, saj je zavarovalni element samostojen pravni posel, in ne za garancijo v smisli ZVPot.

Izrek

I. Tožba zoper odredbo tožene stranke o odpravi kršitev, št. 40108-0420/2013-3, 16, 24 z dne 20. 3. 2013, se zavrže.

II. Tožba zoper odločbo tožene stranke, št. 40108-0946/2013-24, 16, 3 z dne 8. 7. 2013, se zavrne.

III. Vsaka stranka trpi svoje stroške postopka.

Obrazložitev

1. Z izpodbijano odločbo je tožena stranka zavrnila ugovor tožeče stranke zoper svojo odredbo o odpravi kršitev, št. 40108-0420/2013-3, 16,24 z dne 20. 3. 2013 (1. točka izreka izpodbijane odločbe) in zavrnila zahtevek za povrnitev stroškov pravnega zastopanja in za povrnitev takse za ugovor (2. točka izreka).

2. Z navedeno odredbo o odpravi kršitev z dne 20. 3. 2013 je tožena stranka ugotovila, da tožeča stranka s sklepanjem in izvrševanjem pogodb o garancijski na podlagi splošnih garancijskih pogojev A. P., A. I. in A. S. opravlja zavarovalne posle, za kar ni pridobila oziroma nima dovoljenja tožene stranke za opravljanje zavarovalnih poslov, s čimer krši 4. člen Zakona o zavarovalništvu (v nadaljevanju ZZavar) v zvezi s prvim odstavkom 3. člena ZZavar (1. točka izreka odredbe); naložila toženi stranki, da v roku petnajst dni od pravnomočnosti odredbe preneha s sklepanjem pogodb o garancijski na podlagi splošnih garancijskih pogojev A. P., A. I. in A. S. (2.1.točka) in preneha z izvrševanjem takih pogodb (2.2.točka); naložilo toženi stranki, da v roku petnajst dni od pravnomočnosti odredbe toženi stranki predloži poročilo, v katerem opiše ukrepe, ki jih je opravila v zvezi s prenehanjem opravljanja zavarovalnih poslov, in predloži dokaze, iz katerih izhaja, da je opravila navedene ukrepe (3. točka); naložilo toženi stranki v plačilo pavšalno nadomestilo stroškov postopka v višini 834,00 EUR (4. točka).

3. V obrazložitvi izpodbijane odločbe tožena stranka navaja, da je bila izdana odredba pravilna, saj gre pri sklepanju in izvrševanju "pogodb o garancijski" tožeče stranke, na podlagi pogojev, ki jih uporablja, za zavarovalne pogodbe in s tem za opravljanje zavarovalnih poslov, za kar pa tožena stranka nima dovoljenja. Sklicuje se na določbe ZZavar, Obligacijskega zakonika (v nadaljevanju OZ) ter nemško sodno prakso in pravno teorijo. Zavrne pritožbene ugovore.

4. Zoper navedeni odločbo in odredbo tožnik vloga tožbo zaradi napačne uporabe materialnega prava, bistvenih kršitev pravil postopka in napačne ugotovitve dejanskega stanja. Navaja, da ni zavarovalnica in da ne opravlja zavarovalnih poslov. Po opravljenem inšpekcijskem pregledu ne izdaja več avto garancij, ampak avto jamstva. Tožena stranka napačno interpretira določbe OZ in ZZavar, predvsem pa Zakon o varstvu potrošnikov (v nadaljevanju ZVPot). Ker ne opravlja zavarovalne dejavnosti, ampak zakonito svojo gospodarsko dejavnost, ki je vpisana v poslovni in sodni register, je za nadzor nad opravljanjem njene dejavnosti pristojna tržna inšpekcija in ne tožena stranka. ZZavar je namenjen izključno in edino zavarovalnicam in ne drugim gospodarskim subjektom. Tožena stranka se ni opredelila do navedb, da ne gre za zavarovalne posle, ampak za garancijske posle. Vrhovnemu sodišču predlaga, da izpodbijano odredbo odpravi, izpodbijano odločbo pa spremeni tako, da ugotovi, da je odredba nična, podrejeno pa, da izpodbijano odredbo odpravi in odločbo spremeni tako, da ugotovi, da tožeča stranka ni storila očitanih kršitev, oziroma podrejeno, da odredbo in odločbo odpravi ter zadevo vrne v ponovno odločanje toženi stranki, v vseh primerih pa toženi stranki naloži povračilo stroškov postopka z zakonskimi zamudnimi obrestmi. Priglaša tudi sodne stroške.

5. Tožena stranka v odgovoru na tožbo predlaga njeno zavrženje v delu, ki se nanaša na odredbo in njeno zavrnitev v delu, ki se nanaša na odločbo.

K I. točki izreka:

6. Tožba zoper odredbo ni dovoljena.

7. Na podlagi prvega odstavka 282. člena ZZavar je proti odločbam Agencije za zavarovalni nadzor dovoljeno začeti postopek sodnega varstva. Iz navedene določbe smiselno izhaja, da sodno varstvo zoper odredbo ni dovoljeno. Zoper odredbe ima subjekt nadzora v skladu s 311. členom ZZavar pravico vložiti ugovor, kar je tožnik v obravnavanem primeru tudi storil. Sodno varstvo zoper odredbo torej ni predvideno, zato je sodišče tožbo v delu, ki se nanaša na odredbo, zavrnilo. Enako stališče je Vrhovno sodišče že sprejelo v zadevi G 44/2011.

K II. točki izreka:

8. Tožba zoper odločbo ni utemeljena.

9. Iz dejanskega stanja, ugotovljenega v upravnem postopku in povzetega v izpodbijani odločbi, izhaja, da je tožeča stranka gospodarska družba, ki je s prodajalci rabljenih avtomobilov sklepala in izvrševala "pogodbe o garanciji" na podlagi splošnih garancijskih pogojev A. P., A. I. in A. S. Zavezala se je, da bo v primeru nastopa "garancijskega primera" plačala stroške popravil ali/oziroma stroške zagotovitev storitev pomoči na cesti. Prodajalci rabljenih vozil so za te storitve plačali določen denarni znesek. Če do okvare prodanega vozila v določenem obdobju ni prišlo, tožeča stranka ni bila dolžna vrniti drugi pogodbeni stranki plačanega denarnega zneska. Prav tako kupci "garancij" niso bili dolžni doplačati zneska, ki bi predstavljal razliko med višjim zneskom stroškov popravila okvare ali zagotovitev storitev pomoči na cesti in nižjim zneskom plačila po pogodbi. V primeru, ko je znesek plačanih stroškov popravil okvare ali zagotovitev storitev pomoči na cesti presegal znesek plačila po pogodbi o garanciji posameznega kupca garancije, je to razliko krila tožeča stranka (oziroma se je plačala iz skupnega zneska plačil vseh ostalih kupcev garancij, pri katerih ni prišlo do okvare).

10. Po presoji Vrhovnega sodišča je tožena stranka pristojna za opravljanje nadzora, kakršnega je v obravnavanem primeru izvedla pri tožniku. V 14. poglavju ZZavar je urejen nadzor Agencije za zavarovalni nadzor nad drugimi osebami. V 1. točki prvega odstavka 244. člena je določeno, da Agencija za zavarovalni nadzor opravlja tudi nadzor nad osebami, ki poleg drugih dejavnosti ali kot edino dejavnost opravljajo zavarovalne posle, ne da bi za opravljanje teh poslov pridobile oziroma imele dovoljenje Agencije za zavarovalni nadzor. Iz te določbe povsem jasno izhaja, da je tožena stranka pristojna ne samo za nadzor nad opravljanjem poslov oseb, ki imajo dovoljenje za opravljanje zavarovalnih poslov, ampak tudi za nadzor nad osebami, ki zavarovalne posle opravljajo, pa dovoljenja za take posle nimajo. Ravno za tako situacijo pa gre v obravnavanem primeru, saj ni sporno, da tožeča stranka dovoljenja za opravljanje zavarovalnih poslov nima. O tem, ali tožeča stranka dejansko opravlja zavarovalne posle, pa več v nadaljevanju.

11. Tudi po presoji Vrhovnega sodišča imajo pogodbe, ki jih je tožeča stranka sklepala s prodajalci rabljenih avtomobilov, vse značilnosti zavarovalnih poslov, kot jih definira ZZavar oziroma zavarovalnih pogodbe, kot jih določa OZ.

12. Na podlagi prvega odstavka 2. člena ZZavar so zavarovalni posli po tem zakonu sklepanje in izvrševanje pogodb o premoženjskem in življenjskem zavarovanju ali pozavarovanju, razen obveznih socialnih zavarovanj.

13. OZ pa v 921. členu definira zavarovalno pogodbo, s katero se zavarovalec zavezuje, da bo zavarovalnici plačal zavarovalno premijo ali prispevek, zavarovalnica pa se zavezuje, da bo, če se zgodi dogodek, ki pomeni zavarovalni primer, izplačala zavarovancu ali nekemu tretjemu zavarovalnino ali odškodnino ali storila kaj drugega.

14. Zavarovalna pogodba je dvostransko obvezna, sinalagmatična pogodba, s katero se ena stranka (zavarovalec) zaveže plačati premijo ali prispevek, druga (zavarovalnica) pa je dolžna, če nastane zavarovalni primer, izplačati zavarovalnino ali odškodnino oziroma storiti kaj drugega. Njena poglobitna značilnost je aleatornost, kar pomeni, da je obveznost ene stranke (zavarovalnice) odvisna od praviloma bodočega, negotovega dogodka, to je od realizacije rizika. Če se riziko ne uresniči, zavarovalnica ni dolžna plačati

ničesar, zavarovalec pa v tem primeru ne more zahtevati plačane premije nazaj.

15. V obravnavanem primeru so po presoji Vrhovnega sodišča izpolnjeni vsi pogoji, ki jih za zavarovalno pogodbo navaja citirana določba OZ. Sklenitelji zavarovanja (zavarovalci - prodajalci rabljenih vozil) so plačali določen denarni znesek (premijo), ki je bila odvisna od splošnih pogojev in cenika, ki se je nanašal na stroške popravil oziroma stroške odprave garancijskega primera ali stroške zagotovitev storitev pomoči na cesti. Pri tem ni pomembno, da se plačilo denarnega zneska (ki so ga plačali prodajalci rabljenih avtomobilov) ni poimenovalo (premija), saj je pomembna vsebina plačila. Če je do zavarovalnega primera prišlo (okvara na delih z garancijo), je bila tožeča stranka dolžna do najvišjega zneska za vsako okvaro, ki je bil določen v splošnih pogojih (in ne več kot trikrat v garancijski dobi in ki ni smela preseči 50 % tržne vrednosti vozila) poravnati znesek popravila. Vendar pa prejetega plačila (premije) tožeča stranka ni bila dolžna vračati v primeru, ko ni prišlo do okvare na delih z garancijo ali do potrebne zagotovitve storitev pomoči na cesti, ravno tako pa zavarovalci niso bili dolžni doplačati že plačanega zneska v primeru, če je vrednost popravil oziroma zagotovitev storitev pomoči na cesti presegala plačani znesek, kar vse je značilnost zavarovalnih pogodb.

16. Neutemeljeno je sklicevanje tožeče stranke na ZVPot, ki ureja garancije. Ta zakon v 15. b členu določa, da je garancija vsaka obveznost, ki jo podjetje (pojem "podjetje" je treba razlagati v smislu Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 1999 o nekaterih vidikih prodaje potrošniškega blaga in z njim povezanih garancij, ki v 1.e členu določa, da garancija pomeni vsako obveznost, ki jo prodajalec ali proizvajalec prevzame do potrošnika brez dodatnega plačila...) prevzame do potrošnika, in s katero se zaveže, da potrošniku brezplačno popravi ali zamenja blago, vrne kupnino ali zagotovi drugo sredstvo, kadar blago ne deluje brezhibno ali nima lastnosti navedenih v garancijskem listu ali oglaševalskem sporočilu.

17. V obravnavanem primeru pa tožeča stranka ni prodajalec rabljenega vozila, pa tudi svoje storitve ne ponuja brezplačno. Prodajalec rabljenega vozila na podlagi ZVPot prevzema obveznost, da bo potrošniku vrnil kupnino, zamenjal ali popravil potrošniško blago ali zagotovil drugo sredstvo, kadar blago nima lastnosti, navedenih v garancijski izjavi ali ustreznem oglasu, vendar mora to storiti (brezplačno) sam, oziroma preko svojega izpolnitvenega pomočnika.

18. V primeru pa, ko so prodajalci rabljenih vozil riziko prenesli na tretjo osebo (tožečo stranko), ki je prevzela riziko kritja stroškov odprave garancijskega primera ali pomoči na cesti, pa gre tudi po presoji Vrhovnega sodišča za zavarovalno pogodbo med tretjo osebo (tožnikom) in prodajalcem rabljenega vozila. V takem primeru predstavlja pogodba med prodajalcem in tožnikom zavarovalno pogodbo, saj je zavarovalni element samostojen pravni posel, in ne za garancijo v smisli ZVPot.

19. Glede na navedeno je Vrhovno sodišče tožbo na podlagi prvega odstavka 63. člena Zakona o upravnem postopku (v nadaljevanju ZUS-1) kot neutemeljeno zavrnilo.

K III. točki izreka:

20. Odločitev o stroški postopka temelji na določbi četrtega dstavka 25. člena ZUS-1.

Datum zadnje spremembe: 25.04.2014